

جایگاه نگرش الهی در شادی معنوی از منظر قرآن

سیدضیاءالدین علیاناسب^۱، سیدمرتضی علیاناسب^۲

۱. استادیار، گروه معارف اسلامی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران. oliyanasabz@mail.tbzmed.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه اخلاق اسلامی، دانشگاه معارف قم، قم، ایران. oliyanasab1365@yahoo.com (نویسنده مسؤول)

چکیده

زمینه و هدف: مقوله‌ی سلامت به عنوان نیاز همیشگی، شامل همه‌ی ابعاد وجود انسان؛ اعم از جسم، روان و روح است. سلامت و شادی معنوی متکی به کیفیت شناخت، گرایش و رفتار انسان و در یک کلمه به نوع نگرش او بستگی دارد. نگرش الهی تمام ابعاد شخصیت مومن از جمله شادی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بررسی جایگاه نگرش الهی در شادی معنوی از منظر آیات و روایات هدف این پژوهش است.

روش تحقیق: این پژوهش توصیفی - تحلیلی است که با اتکا به منابع اسلامی انجام گرفت.

یافته‌های تحقیق: نشان داد؛ از نظر قرآن کریم، نگرش الهی عامل مهم شادی معنوی انسان بوده که با ایجاد رضایت از گذشته و اطمینان به آینده، شادی حال را رقم می‌زند.

بحث و نتیجه‌گیری: آدمیان یا اندوه گذشته را می‌خورند یا نگران آینده‌ای نیامده هستند. از این رو در الگوی شادی معنوی، مومنان آینده و گذشته‌ی خویش را تحت اراده و تدبیر خدای می‌بینند و هیچ اندوهی از گذشته و ترسی از آینده و ندارند و به آنچه خدا اراده نموده آرام و خشنودند. آخرین کتاب آسمانی، شادی عمیق انسان را به فضل عام الهی بر همه‌ی انسان‌ها و رحمت خاص الهی بر مومنان منحصر و وابسته نموده است. به این ترتیب تمام ابعاد شخصیت یک مؤمن و حالات و هیجانات او از جمله شادی، تحت عملکرد ایمان قرار گرفته و آرامشی الهی و شادی معنوی نصیب وی می‌گردد.

واژه‌های کلیدی

نگرش الهی، شادی، آرامش، شادی معنوی، آیات و روایات

مقدمه

شادی‌ها به لحاظ کیفیت، عوامل و آثار در یکی از نظامات شادی سالم یا ناسالم قرار می‌گیرند. نظام شادی سالم در بعد مادی و معنوی قابل مطالعه هست. شادی مادی به مواردی گفته می‌شود که شادی‌های طبیعی و مادی انسان با نگرش الهی صورت گرفته و دارای سلامت اخلاقی لازم هستند. لذت و شادمانی ارتباط معنوی انسان با خالق بر اساس نگرش الهی، شادی معنوی است. شادی معنوی از دیدگاه‌های گوناگون قابل طرح است لکن این تحقیق با واکاوی جایگاه نگرش الهی در شادی معنوی، به این پرسش پاسخ خواهد داد که از منظر قرآن کریم نگرش الهی چه جایگاهی در شادی معنوی دارد.

بی تردید در روزگار پیشرفته‌ای که آزمایشگاه، انسان را در بوته‌ی تجربه قرار داده و نسخه‌ی عافیت‌بخش او را ارائه می‌دهد، هنوز گونه‌ای از دردها و آلام، در جان آدمیان رخنه کرده‌اند حال آنکه این بیماری‌ها با ویژگی فرامادی، به بعد روحانی آدمی تعلق گرفته‌اند. غفلت از الزامات این بعد انسان و اکتفا به نیازهای ظاهری او، موجب می‌شود؛ سلامت همه‌جانبه، تأمین نشده و در ارائه‌ی راهکارهای جامع برای سلامت ناکام بمانیم.

از دیگر سوی، تنها خدای متعال و خالق روح آدمی، به سقم و صحت و غم و شادی آن‌ها آشناست. از این رو تبیین روند اثر بخشی نگرش الهی در سلامت روح و ایجاد شادی سالم، کمک شایانی به متولیان سلامت جسم، روان و روح انسان‌ها خواهد داشت تا بتوانند متغیرهای این سلامت را از منظر وحیانی بشناسند و به کار بگیرند.